

Sygn. akt: I Ns 174/24

POSTANOWIENIE

Dnia 17 marca 2024 roku

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Beata Miszewska-Odya

Protokolant: protokolant sądowy Miłosz Wasielewski

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2024 roku w Bydgoszczy na rozprawie

sprawy z wniosku

z udziałem Wójta Gminy Nowa Wieś Wielka

w trybie art. 16 ustawy Prawo o zgromadzeniach - odwołanie od decyzji o zakazie
zgromadzenia

postanawia:

oddalić odwołanie.

sędzia Beata Miszewska-Odya

Na oryginale właściwe podpisy

Za zgodność

Protokolant sądowy

Patrycja Bogucka

Uzasadnienie
postanowienia z dnia 17 marca 2024 roku

Decyzją nr PI.5522.1.2.2024 z dnia 15 marca 2024 r. zakazano wnioskodawcy T. B., organizacji zgromadzenia rozpoczynającego się w dniu 20 marca 2024 r. o godzinie 00:00, a kończącego się w dniu 19 kwietnia 2024 r. o godzinie 00:00, polegającego na zgromadzeniu osób połączonego z postojem oraz zatrzymaniem sprzętów rolniczych wraz z osprzętem, samochodów ciężarowych i osobowych skutkującego całkowitą blokadą węzła Bydgoszcz Południe (Stryszek) u zbiegu drogi wojewódzkiej nr 239, drogi krajowej nr 25 oraz drogi ekspresowej S 10 z przewidywaną liczbą 300 uczestników.

W zawiadomieniu organizator wskazał jako cel zgromadzenia: manifestacja niezadowolenia środowisk rolniczych z działań władzy Unii Europejskiej, z założeń Zielonego Ładu i niezrozumiałej polityki klimatycznej. W ramach zgromadzenia mają się odbyć wystąpienia działaczy organizacji społecznych, samych uczestników, panele dyskusyjne, posiłek dla uczestników w formie kuchni polowej, grill. Zgromadzenie ma być wyposażone w sprzęt nagłośnieniowy, którego używanie będzie przewidziane w porze dziennej. Organizator wskazuje, że zgromadzenie zajmie całą szerokość jezdni z wyłączeniem tzw. korytarza życia, który udostępniany będzie karetkom, straży pożarnej i innym pojazdom uprzywilejowanym.

W uzasadnieniu tej decyzji wójt gminy Nowa Wieś Wielka wskazał, iż zdaniem organu planowane przez organizatora zgromadzenie przewidziane na 300 osób blokujące węzeł Bydgoszcz Południe (Stryszek) u zbiegu drogi wojewódzkiej nr 239, drogi krajowej nr 25 oraz drogi ekspresowej S10 przez okres 30 dni - 720 godzin stwarza zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. Tymczasem zadaniem organu i policji jest zapewnienie bezpieczeństwa nie tylko uczestnikom zgromadzenia, ale także osobom postronnym i mieszkańcom gminy. Zaplanowanie przez organizatora tak długiego czasu zgromadzenia eliminuje możliwość zapewnienia bezpieczeństwa.

Wolność organizowania pokojowych zgromadzeń, a także możliwość uczestnictwa w nich, chociaż stanowi jeden z podstawowych elementów wolności konstytucyjnych, określonych w art. 57 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.), nie ma charakteru bezwarunkowego. Przepis ten w sposób ogólny wyznacza granice podmiotowe i przedmiotowe, w jakich dopuszczalne jest korzystanie z wolności zgromadzeń, jednocześnie wskazuje, że warunkiem koniecznym dopuszczalności korzystania z tej wolności jest pokojowy charakter zgromadzenia. Konstytucyjna gwarancja wolności organizowania zgromadzeń może być ograniczona wyłącznie ustawowo.

Możliwość ograniczenia prawa do zgromadzenia zawarta została również w Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności: „wykonywanie tych praw może podlegać innym ograniczeniom, które są konieczne w społeczeństwie demokratycznym z uwagi na interesy bezpieczeństwa państwowego lub publicznego, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwu, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób. Niniejszy przepis nie stanowi przeszkody w nakładaniu

zgodnych z prawem ograniczeń w korzystaniu z tych praw przez członków sił zbrojnych, policji lub administracji państwowej".

Wnioskodawca zaskarżył tę decyzję w całości i wniósł o jej uchylenie.

Wskazał, iż zaskarżona decyzja jest całkowicie wadliwa i winna zostać usunięta z obrotu jako wydana z rażącym naruszeniem prawa i podstawowych, gwarantowanych przez Konstytucję praw i wolności obywatelskich, uzasadniając szerzej swoje stanowisko w uzasadnieniu odwołania. Wnioskodawca wskazał, że Wójt Gminy Nowa Wieś Wielka doszedł do błędnego uznania, że czas trwania zgromadzenia może zagrażać życiu i zdrowiu ludzi, że zaplanowanie tak długiego zgromadzenia eliminuje możliwość zapewnienia bezpieczeństwa, że zapewnienie korytarza życia jest niewystarczające, że wyłączenie węzła spowodowuje odkładanie się potoków pojazdów, co dodatkowo utrudni ruch drogowy

Na rozprawie w dniu 17 marca 2024 roku wnioskodawca podtrzymał dotychczasowe stanowisko i podkreślił, iż termin 30 dni nie jest terminem wiążącym, celem zgromadzenia nie jest utrudnianie życia ludziom. Wskazał, że pojazdy miałyby stać na górze i dole węzła, ciągniki byłyby takie same, tylko ich operatorzy by się zmieniali. Wszystkie służby mundurowe, medyczne i te z białą kartką były by przepuszczane. Ruch również miałby odbywać się wahadłowo. Na drodze miałyby być ustawione brony i usuwane w razie konieczności przejazdu.

Uczestnik postępowania na rozprawie w dniu 17 marca 2024 r. podtrzymał stanowisko zawarte w decyzji wójta gminy Nowa Wieś Wielka z dnia 15 marca 2024 r. Wskazał, iż co do zasady popiera prawo do zgromadzeń, ale w niniejszej sprawie występuje jego nadużycie z uwagi na czas zgromadzenia (30 dni). Wskazał również, że decyzja jest zbieżna z decyzją Wójta Gminy Białe Błota, albowiem tylko częściowo (w zakresie wskazanym na mapie) węzeł Stryszek leży na terenie Gminy Nowa Wieś Wielka.

Sąd zważył, co następuje:

Środek odwoławczy wnioskodawcy nie jest uzasadniony i podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 14 pkt 2 Prawa o zgromadzeniach organ gminy wydaje decyzję o zakazie zgromadzenia nie później niż na 96 godzin przed planowaną datą zgromadzenia, jeżeli jego odbycie może zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu w znacznych rozmiarach, w tym gdy zagrożenia tego nie udało się usunąć w przypadkach, o których mowa w art. 12 lub art. 13. Nie ulega wątpliwości, że okoliczności uzasadniające wydanie decyzji o zakazie zgromadzenia stanowią ograniczenia wolności zgromadzeń, chronionej zarówno przez art. 57 ust. 1 Konstytucji, jak i art. 11 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Równie oczywiste jest, że wolność zgromadzeń nie ma absolutnego charakteru i może podlegać ograniczeniom, jeżeli jest to niezbędne w demokratycznym państwie prawnym dla ochrony wartości art. 31 ust. 3 Konstytucji i art. 11 ust. 2 Konwencji, w tym życia, zdrowia i mienia w znacznych rozmiarach. Przyjmuje się, że ocena zgodności z prawem decyzji o zakazie odbycia zgromadzenia publicznego powinna być dokonana przez sąd przede wszystkim z punktu widzenia uprawnień wynikających z wolności zgromadzeń, a nie tylko pod kątem ochrony praw i wolności innych osób (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 5 stycznia 2001 r., III RN 38/00).

Dokonując wykładni art. 14 Prawa o zgromadzeniach należy więc w odniesieniu do okoliczności konkretnej sprawy ustalić, czy wydanie decyzji o zakazie zgromadzenia było usprawiedliwione innymi wartościami konstytucyjnymi (por. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 18 września 2014 r., K 44/12). Jak wyjaśniono w doktrynie: „Przesłanka zagrożenia zdrowia ludzkiego, do którego może dojść wskutek odbywania się zgromadzenia, zostanie spełniona, jeżeli można wykazać wysokie prawdopodobieństwo ryzyka, że podczas tego wydarzenia lub w bezpośrednim związku z nim zaistnieją okoliczności mogące obiektywnie doprowadzić do pogorszenia zdrowia osób uczestniczących w zgromadzeniu lub na które ono oddziałuje (...) organ ma obowiązek zweryfikować potencjalny wpływ zgromadzenia na zdrowie jego odbiorców - zarówno tych mających wolę w nim uczestniczyć, jak i mimowolnie narażonych na jego odbiór” (A. Jakubowski w: S. Gajewski, A. Jakubowski, Prawo o zgromadzeniach. Komentarz, 2017, Legalis, art. 14 Nb 15). Okoliczności rozpoznawanej sprawy wymagają zwłaszcza rozważenia skutków zgromadzenia dla innych osób, znajdujących się w kręgu jego oddziaływania.

W realiach sprawy wójt gminy Nowa Wieś Wielka wskazał w pierwszej kolejności, że wskazany w zawiadomieniu czas trwania zgromadzenia - bez przerwy 30 dni, tj. 720 godzin, stwarza zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. Tymczasem zadaniem organu i policji jest zapewnienie bezpieczeństwa nie tylko uczestnikom zgromadzenia, ale także osobom postronnym i mieszkańcom Gminy. Zaplanowanie przez organizatora tak długiego czasu zgromadzenia eliminuje możliwość zapewnienia bezpieczeństwa. Blokada węzła Bydgoszcz Południe (Stryzek) uniemożliwi jakikolwiek transport na teren Gminy Nowa Wieś Wielka oraz przyległego Miasta Bydgoszcz, w tym również na teren portu lotniczego przez okres 30 dni towarów o charakterze krytycznym dla funkcjonowania ludzi jakim są: między innymi leki, żywność, środki czystości, artykuły higieniczne, opał. Organ z uwagi na funkcjonującą na terenie infrastrukturę drogową nie może wytyczyć objazdów, przez co nie jest w stanie wskazać służbom ratowniczym: Pogotowiu Ratunkowemu, Państwowej Straży Pożarnej, Ochotniczemu Strażom Pożarnym, specjalistycznym przewozom medycznym, Policji, Straży Miejskiej, służbom komunalnym, dostawcom, innym użytkownikom dróg, a przede wszystkim mieszkańcom informacji o drogach alternatywnych. Objęcie przez organizatora zgromadzenia wskazanego w zawiadomieniu obszaru spowoduje brak możliwości swobodnego poruszania się mieszkańców i osób postronnych nie tylko własnymi samochodami, ale również komunikacją publiczną. Zostanie naruszony podstawowy fundament bezpieczeństwa w Gminie - sprawny transport, rozumiany jako ruch drogowy i komunikacja publiczna.

Jak wskazał Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyroku z 15 października 2005 r., K. i Inni przeciwko L.: „Jakakolwiek demonstracja w miejscu publicznym może spowodować pewien stopień zakłócenia życia codziennego, włączając zakłócenia ruchu drogowego (...). Fakt ten sam w sobie nie usprawiedliwia ingerencji w prawo do swobodnego zgromadzania się” (pkt 155). Z drugiej strony ETPCz dostrzega, że w niektórych przypadkach zapewnienie bezpieczeństwa w ruchu drogowym może uzasadniać ograniczenie wolności zgromadzeń (por. wyrok z 7 października 2008 r., É. M. przeciwko W.).

Sam fakt, iż zgromadzenie będzie uciążliwe dla mieszkańców i utrudni im dojazd nie wystarczy jeszcze do wydania decyzji o zakazie zgromadzenia na podstawie art. 14 pkt 2 Prawa o zgromadzeniach. Jak wyjaśnił Naczelny Sąd Administracyjny w uzasadnieniu wyroku z 10 stycznia 2014 r., I OSK 2538/13, „nie można zgodzić się ze stanowiskiem, zgodnie z którym o spełnieniu przesłanki zagrożenia dla życia i zdrowia, warunkującej zakaz zgromadzenia, decyduje samo przewidywane powstanie utrudnień w komunikacji pieszej i kołowej, poparte danymi ze statystyk policyjnych dotyczących zdarzeń w rejonie miejsca planowanego zgromadzenia w półroczu poprzedzającym zgłoszenie, nie odnoszącymi się bezpośrednio do warunków planowanego zgromadzenia określonych w zgłoszeniu. W zasadzie każde bowiem zgromadzenie wiązać się będzie z takimi utrudnieniami”. Dopiero wtedy, gdyby utrudnienia w ruchu osiągnęły taką skalę, że w świetle zasad doświadczenia życiowego byłoby bardzo prawdopodobne, iż mogą one stanowić zagrożenie dla życia, zdrowia lub mienia w znacznych rozmiarach, organ administracji publicznej może wydać decyzję o odmowie zezwolenia na zgromadzenie. Sąd rozpoznający odwołanie wnioskodawcy podziela stanowisko NSA, że ocena, czy odbycie zgromadzenia może zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi, albo mieniu w znacznych rozmiarach, powinna uwzględniać wszystkie okoliczności rozpoznawanej sprawy, a więc także zapewnienie bezpieczeństwa innym osobom niż uczestniczące w zgromadzeniu (zob. wyrok NSA z 29 grudnia 2012 r., I OSK 2167/11).

Z zasad doświadczenia życiowego wynika, iż nawet wyłączenie jednego pasa ruchu na głównej ulicy powoduje znaczne utrudnienia w komunikacji. W świetle przedstawionych wyżej okoliczności faktycznych należy stwierdzić, że odbycie zgromadzenia w zaplanowanym czasie i miejscu będzie prowadziło - z prawdopodobieństwem granicznym z pewnością - do trwającego 30 dni paraliżu komunikacyjnego, który dotknie bezpośrednio obszar zamieszkały przez mieszkańców gminy Nowa Wieś Wielka, ale również gmin ościennych. Jakkolwiek wiele zgromadzeń publicznych prowadzi do znaczących utrudnień w ruchu, czy nawet „paraliżu komunikacyjnego” części miasta, to jednak okoliczności badanego obecnie zgromadzenia są szczególnie. Czas jego trwania ma bowiem być wyjątkowo długi na tle innych zgromadzeń publicznych, które zwyczajowo trwają kilka godzin. Wnioskodawca w żaden sposób nie wykazał, jakoby uzgodnił z organem administracji skrócenie czasu zgromadzenia, była to wyłącznie deklaracja złożona na rozprawie. Zablokowanie ruchu na odcinku wskazanym w zgłoszeniu, nie może być postrzegane tylko w kategoriach niedogodności dla mieszkańców, gdyż w świetle wiedzy powszechnej długotrwały paraliż komunikacyjny powoduje zagrożenie co najmniej dla ich zdrowia. Nie ulega wątpliwości, że nieuchronne zatory w ruchu utrudnią, jeśli nie uniemożliwią przejazdu, służbom ratowniczym. Biorąc pod uwagę, że taka sytuacja ma trwać 30 dni należy uznać za wysoce prawdopodobne, iż na zaludnionym obszarze gminy Nowa Wieś Wielka będą w tym czasie niezbędne interwencje służb ratunkowych, choćby w razie nagłych zachorowań czy wypadków (węzeł znajduje się przy drodze expressowej S10). Jest zaś wiedzą powszechną, że w wielu takich sytuacjach opóźnienie w udzieleniu pomocy medycznej - spowodowane brakiem możliwości szybkiego dojazdu karetki do chorego - może skutkować pogorszeniem stanu zdrowia, a nawet zagrożeniem życia. Dlatego Sąd doszedł do przekonania, że wywołane planowanym zgromadzeniem zagrożenie dla życia i zdrowia innych osób jest realne i wysoce prawdopodobne, a nie tylko hipotetyczne.

Podobnie w całej rozciągłości podzielił Sąd argumentację organu administracji, iż wnioskowane zgromadzenie może zagrażać mieniu w znacznych rozmiarach w związku z brakiem możliwości lub znacznym ograniczeniem dojazdu do sklepów, zakładów pracy i miejsc prowadzenia działalności gospodarczej.

Biorąc powyższe pod rozwagę należało uznać, że Wójt gminy Nowa Wieś Wielka zasadnie wydał decyzję o zakazie zgromadzenia, a ingerencja w konstytucyjne prawo wnioskodawcy była niezbędna ze względu na konieczność ochrony zdrowia i życia innych osób oraz mienia w znacznych rozmiarach. Sąd podkreśla, że prawa gwarantowane w konstytucji mogą podlegać ograniczeniu wskutek konieczności ochrony innych, gwarantowanych praw w tym w szczególności praw i wolności innych osób. Sąd wskazuje również, że należy mieć na uwadze, że miesięczny okres zablokowania dojazdu do gmin i głównego miasta Bydgoszczy implikuje dalsze ograniczenia praw jak prawo do nauki, poruszania się, pracy. Sądowi wiadome jest, że tak dalekie ograniczenia dojazdu mogą powodować istotne problemy również w innych dziedzinach życia, mieszkańcy nie dojadą do pracy, studenci na wykłady, uczniowie do szkół, obywatele i pracownicy sądów na ustalone rozprawy. Zbliżający się okres świąteczny również zwiększy poruszanie się obywateli, zarówno na etapie przygotowań, jak i w okresie świąt. Implikuje to oddalenie odwołania od decyzji o zakazie zgromadzenia, o czym Sąd orzekł na podstawie art. 16 ust. 3 Prawa o zgromadzeniach.

sędzia Beata Miszewska-Odya

Na oryginale własnoręcznie podpisy
Za zgodność

Protokółant sądowy
Patryk Bogucki